

Trawsgrifiad Canllaw Astudio

Gwanwyn 2025

*Mae'r trawsgrifiad canllaw astudio hwn wedi'i ddarparu i gefnogi dysgwyr i ddilyn cwrs **Ysgrifennu Creadigol Way2Learn**.*

*Er bod y canllaw yn adnodd defnyddiol, rydym yn argymhell yn gryf bod dysgwyr yn gwylio episodau'r cwrs ar **sianel Way2Learn** neu drwy'r **gwasanaeth Fideo ar Alw** i gael dealltwriaeth lawn cyn cwblhau'r llyfr atebion.*

*Er hwylustod i chi, rhestrir amseroedd penodau ar **dudalen 4 y llyfr ateb**, o fewn **prospectws Way2Learn** yn eich llyfrgell, ac yn y **canllaw cipolwg cyflym**.*

Pennod 1: Dod o hyd i Ysbrydoliaeth

Cyflwyniad

Croeso i'r cwrs Ysgrifennu Creadigol Way2Learn a grëwyd ar y cyd ag Ymddiriedolaeth Lyfrau yr Alban.

Mae'r cwrs hwn wedi'i gynllunio i'ch arfogi â'r sgiliau ysgrifennu a llythrennedd sydd eu hangen arnoch i grefftio ffuglen ddeniadol, strwythuredig yn dda.

Os oes gennych angerdd am adrodd straeon, bydd y canllaw hwn yn eich helpu i ddatgloi eich creadigrwydd, datblygu eich proses ysgrifennu, ac adeiladu sylfeini cadarn ar gyfer eich straeon.

Mae llawer o bobl yn breuddwydio am ysgrifennu llyfrwerthwr gorau, ond mae pob awdur gwyb yn dechrau yn yr un modd: trwy ysgrifennu. Ni allwn addo llwybr byr i fargen gyhoeddi, ond gallwn roi'r offer i chi i helpu eich ysgrifennu i sefyll allan.

Mae'r bennod gyntaf hon yn archwilio'r ffynonellau ysbrydoliaeth sy'n helpu awduron i ddod o hyd i syniadau ar gyfer eu straeon. P'un a yw'n brofiad personol, arsylwadau, cyfryngau neu ddychymyg pur, mae ysbrydoliaeth o'n cwmpas i gyd.

Dechrau arni fel ysgrifennwr

Her gyffredin i awduron newydd yw gwybod ble i ddechrau. Mae'r ateb yn syml: dim ond dechrau ysgrifennu. Efallai eich bod yn meddwl bod angen y syniad perffaith arnoch cyn i chi ddechrau, ond gall aros am ysbrydoliaeth i streicio eich arafu. Yn hytrach, dechreuwch ymarfer yn rheolaidd—bydd ysbrydoliaeth yn dod gydag amser.

"Dim ond trwy ysgrifennu y byddwch chi'n dod yn awdur."

Mae ysgrifennu yn sgil, ac fel unrhyw sgil, mae'n gwella gydag ymarfer. Neillt uwch amser i ysgrifennu bob dydd—hyd yn oed os mai dim ond ychydig linellau mewn llyfr nodiadau ydyw. Dros amser, bydd creadigrwydd yn llifo'n fwy naturiol.

Dechreuodd llawer o awduron enwog eu gyrfa oedd trwy ysgrifennu am fywyd bob dydd. Gall yr eiliadau lleiaf—sgwrs a glywir mewn caffi, mynegiant dieithryn, hen ffotograff—i gyd danio stori wych.

Os ydych chi'n teimlo'n sownd am syniadau, peidiwch â phoeni! Bydd y bennod hon yn eich helpu i ddod o hyd i ffyrdd newydd o ddarganfod ysbrydoliaeth.

O ble mae ysgrifennwyr yn cael eu syniadau?

Cwestiwn cyffredin a ofynnir i awduron yw: "Ble ydych chi'n cael eich syniadau?"

Y gwir amdani yw bod straeon ym mhob man. Mae awduron yn dysgu arsylwi'r byd yn wahanol, gan droi eiliadau bach, bob dydd yn naratifau cymhellol.

Yn ôl Phil Earle, awdur arobryn:

"Rydyn ni'n cael ein hamgylchynu gan straeon bob eiliad o'n bywydau, p'un a ydyn ni'n effro neu'n cysgu."

Fodd bynnag, mae bywyd modern yn aml yn tynnu sylw atom. Mae llawer ohonom yn treulio cymaint o amser yn edrych ar ein ffonau fel ein bod yn colli'r byd o'n cwmpas.

Rhowch gynnig ar hyn:

- Y tro nesaf y byddwch chi'n cerdded i lawr y stryd, rhowch eich ffôn i ffwrdd.
- Arsylwch ar y manylion bach—ymadroddion pobl, iaith y corff, sgysiau.
- Dychmygwch y straeon sydd heb eu hadrodd yn digwydd o'ch cwmpas.

Os byddwch chi'n dechrau talu sylw, fe welwch fod straeon yn datblygu ym mhobman.

Defnyddio digwyddiadau bywyd go iawn fel ysbrydoliaeth

Ar un adeg cafodd Phil Earle ei ysbrydoli mewn erthygl papur newydd fach.

Roedd y stori am feddyg yn Llundain oedd wedi colli ei gŵr, actor. Dair blynedd ar ôl iddo farw, cafodd drafferth gan alar, yn enwedig oherwydd ei bod wedi anghofio sŵn ei lais.

Dywedodd un o'i ffrindiau wrthi:

"Ewch i'r Orsaf Argloddio, llwyfan tua'r gogledd."

Dilynodd y cyngor ac, wrth iddi eistedd ar fainc, clywodd gyhoeddiad dros y siaradwyr:

"Gorsaf Arglawdd yw hon. Cofiwch y bwlch os gwelwch yn dda."

Roedd y llais yn perthyn i'w gŵr.

Flynnyddoedd ynghynt, roedd wedi recordio troslais ar gyfer y London Underground, ac er nad oedd hi byth yn gwybod amdano, roedd y recordiad hwnnw newydd gael ei ailgyflwyno yn yr un orsaf honno.

Bob dydd, mae hi bellach yn mynd ar daith i'r orsaf honno, dim ond i glywed ei lais.

Cafodd Phil Earle ei syfrdanu gymaint gan y stori papur newydd 150 gair fach hon nes iddo ei gario o gwmpas yn ei boced nes iddo ddiddymu.

"Fe wnes i gnoi'r syniad o gwmpas yn fy mhen nes i wybod sut roeddwn i eisiau ei ail-adrodd. Yn fy fersiwn i, mae'r stori am fachgen 18 oed a gollodd ei dad. Newidiodd y manylion, ond arhosodd yr emosiwn yr un peth."

Mae hon yn enghraifft wych o sut y gall digwyddiadau bywyd go iawn—ni waeth pa mor fach—ysbrydoli ffuglen.

Wrth chwilio am syniadau:

- Darllenwch bapurau newydd, blogiau, neu gylchgronau—gall straeon bach sydd o ddiddordeb dynol danio ysbrydoliaeth.
- Meddyliwch am straeon rydych chi wedi'u clywed—hanesion teuluol, chwedlau lleol, neu brofiadau personol.
- Newid y manylion—gofynnwch "Beth os?" i greu fersiwn newydd o'r stori.

Dod o hyd i straeon mewn bywyd bob dydd

Mae eich trefn ddyddiol yn llawn straeon posib—does ond rhaid i chi dalu sylw.

Er enghraifft:

- Edrychwch ar y drysau ffrynt yn eich cymdogaeth—mae pob cartref yn cuddio stori unigryw.
- Arsylwch ddieithriaid—pwy ydyn nhw? I ble'r oedden nhw'n mynd? Beth yw eu cefndir?
- Gwrandewch ar sgysiau—gall un frawddeg orglywedig danio stori gyfan.

Mae awduron gwych yn gweld y byd fel cist drysor o syniadau.

Cerddoriaeth fel Ffynhonnell Ysbrydoliaeth

Mae llawer o awduron yn defnyddio cerddoriaeth i helpu i lunio eu syniadau.

"Mae pobl yn dweud bod y gân bop berffaith yn dri munud o hyd ac yn adrodd stori gyfan. Mae yna lawer o wirionedd yn hynny."

I Phil Earle, chwaraeodd cerddoriaeth ran enfawr wrth ysgrifennu ei lyfr Heroic.

Bob bore cyn ysgrifennu, roedd yn gwrando ar yr un gân:

- *"Terry's Song" gan Bruce Springsteen*

Fe wnaeth geiriau a naws y gân ei helpu i ganolbwyntio ar yr emosiynau yr oedd am eu harchwilio yn ei lyfr.

Rhowch gynnig arni eich hun:

- Dewiswch gân sy'n atseinio gyda themâu eich stori.
- Gwrandewch arno cyn ysgrifennu i drochi eich hun yn yr hwyliau.
- Talu sylw i delynegion caneuon—mae llawer yn adrodd straeon pwerus mewn ychydig linellau yn unig.

Os gall cerddorion greu emosiwn mewn ychydig funudau yn unig, dychmygwch beth allwch chi ei wneud gyda nofel gyfan.

Sut i fynd i'r afael â'r tasgau llyfr ateb

Mae eich Llyfr Ateb yn cynnwys ymarferion sydd wedi'u cynllunio i'ch helpu i ddarganfod eich ffynonellau ysbrydoliaeth eich hun. Dyma sut i fynd atynt:

- Hunan-ddisgrifiad neu gof plentyndod
 - Peidiwch â gorfeddwl y peth—ysgrifennu'n naturiol amdanoch chi'ch hun neu gof sy'n sefyll allan.
 - Canolbwyntiwch ar fanylion synhwyrdd (yr hyn rydych chi'n ei weld, ei glywed, ei arogl neu'i deimlo).
 - Cadwch ef yn bersonol—gall hyd yn oed eiliadau bach fod yn bwerus.
- Arsylwi ar y byd am syniadau stori
 - Ewch am dro byr a chwiliwch am fanylion rydych chi fel arfer yn eu colli.

- Dychmygwch stori gudd y tu ôl i eiliad syml (e.e., person sy'n cario cê—ble maen nhw'n mynd?).
- Defnyddio gwahanol fathau o ysbrydoliaeth
 - Ceisiwch ddefnyddio erthygl papur newydd, cân neu ddigwyddiad bywyd go iawn fel ysgogiad stori.
 - Newid y manylion ond cadwch yr emosiynau craidd yn gyfan.

Po fwyaf y byddwch chi'n hyfforddi eich hun i sylwi ar ysbrydoliaeth, daw'r ysgrifennu hawsaf.

Crynodeb

Mae ysgrifennu yn ymwneud ag arsylwi a throsi eich sylwadau yn straeon cymhellol.

- Dewch â llyfr nodiadau a rhoi syniadau i lawr.
- Gosod nod dyddiol bach—gall un paragraff y dydd ddod yn nofel mewn blwyddyn!
- Cadwch eich llygaid a'ch clustiau ar agor—mae ysbrydoliaeth ym mhobman.

Nawr, gweithiwch trwy bennod 1 o'ch Llyfr Ateb, gan ddefnyddio'r technegau hyn i'ch helpu.

Ar ôl i chi orffen, gwylwch Pennod 2 cyn symud ymlaen i'r adran nesaf.

Pob lwc ac ysgrifennu hapus

Pennod 2: Cymeriadau a Lleoliadau

Cyflwyniad

Meddyliwch am y llyfrau sydd wedi aros gyda chi ymhell ar ôl eu darllen. Yn aml, nid dim ond y plot ond y cymeriadau sy'n gadael argraff barhaol. P'un a ydyn nhw'n ein hysbrydoli, yn ein rhwystro, neu'n herio ein canfyddiadau, mae cymeriadau crefftus yn dod â stori yn fyw.

Ond nid yw cymeriadau'n bodoli mewn gwactod. Mae eu hamgylchedd yn eu siapio, eu herio, a dylanwadu ar eu taith. Gall lleoliad byw weithredu fel mwy na chefnidir yn unig—gall wella'r hwyliau, gyrru'r plot, a hyd yn oed weithredu fel rhwystr neu gynghreiriad o fewn y stori.

Creu cymeriadau cryf a chredadwy

Mae pob stori wych wedi'i hadeiladu o amgylch cymeriadau sy'n teimlo'n real. Fel darllenwyr, rydym am gysylltu â nhw, deall eu brwydrau, a theimlo ein bod wedi buddsoddi yn eu taith. Ond sut mae creu cymeriadau sy'n atseinio gyda darllenwyr?

Man cychwyn defnyddiol yw meddwl am emosiynau. Ystyriwch ofnau, uchelgeisiau, edifeirwch a breuddwydion cymeriad. Beth sy'n eu hysgogi? Beth sy'n eu dal yn ôl?

Mae'r awdur arobryn Phil Earle yn esbonio ei ddull o greu cymeriadau gan ddefnyddio ei nofel *Being Billy*. Y prif gymeriad, Billy Finn, yw bachgen 15 oed sy'n tyfu i fyny yn y system ofal. Er nad oedd gan Phil Earle brofiad personol o'r system ofal, roedd am ddeall byd emosiynol Billy.

Er mwyn datblygu Billy fel cymeriad, bu'n archwilio emosiynau allweddol:

- **Dictor** – ar y system a'r bobl o'i gwmpas
- **Rhoi'r gorau** iddi – teimlo'n angof gan ei rieni
- **Ynysu** – cael trafferth cysylltu ag eraill
- **Gwydnwch** – y frwydr i gymryd rheolaeth dros ei fywyd ei hun

Trwy ddeall yr emosiynau hyn, llwyddodd i greu cymeriad sy'n teimlo'n real i'r darlennydd.

Sut i ddatblygu eich cymeriadau eich hun

Cam 1: Ask Deep Questions Un dull ar gyfer datblygu cymeriadau crwn yw seddi poeth—techneg a ddefnyddir yn y theatr. Mae hyn yn golygu cyfweld eich cymeriad fel pe baent yn berson go iawn.

Er enghraifft:

- Beth yw eu cof cyntaf?
- Beth sy'n eu gwneud nhw'n hapus neu'n ofnus?
- Beth yw eu gofid mwyaf?
- Beth fydden nhw byth yn dweud wrth unrhyw un?

Hyd yn oed os nad yw'r atebion hyn byth yn ymddangos yn eich stori olaf, maen nhw'n eich helpu chi i ddeall meddylfryd eich cymeriad.

Cam 2: Gwneud i Bob Cymeriad Matter Hyd yn oed cymeriadau ochr—y rhai sydd ond yn ymddangos am ychydig dudalen—dylai deimlo tri dimensiwn. Os ydynt yn bodoli i wasanaethu'r plot yn unig, byddant yn ymddangos yn fflat ac yn afrealistig.

Er enghraifft, yn *Being Billy*, mae Billy yn gweld ei ofalwr, Ronnie, fel gelyn i ddechrau. Fodd bynnag, wrth i'r stori ddatblygu, gwelwn fod Ronnie a Billy yn debyg iawn mewn gwirionedd. Heb ddatblygiad cymeriad gofalus, ni fyddai'r cymhlethdod hwn yn bodoli, ac ni fyddai eu perthynas yn teimlo'n ddilys.

Cam 3: Arsylwi Pobl go iawn Llauer o gymeriadau gwyh yn cael eu hysbrydoli gan bobl go iawn. Rhowch sylw i sut mae pobl yn siarad, symud ac ymateb i wahanol sefyllfaoedd. Gall ystumiau, patrymau lleferydd, ac arferion i gyd helpu i greu cymeriadau mwy byw, dilys.

Sut i Fynd i'r Afael â'r Tasgau Llyfr Ateb ar Ddatblygu Cymeriad

Mae eich llyfr ateb yn cynnwys ymarferion i'ch helpu i adeiladu cymeriadau cryf. Dyma rai awgrymiadau ar sut i fynd i'r afael â nhw:

- **Archwilio emosiynau cymeriad**
 - Yn hytrach na rhestru emosiynau yn unig, ysgrifennwch olygfa fer lle mae'ch cymeriad yn eu profi.
 - Meddylwch am sut mae emosiynau'n cael eu dangos trwy weithredoedd yn hytrach na disgrifiadau yn unig.
- **Defnyddio profiadau personol**
 - Ystyriwch bobl rydych chi wedi'u cyfarfod neu eu gweld mewn bywyd go iawn.
 - Defnyddiwch elfennau o'u personoliaethau i lunio cymeriadau ffuglennol, ond gwnewch yn siŵr eich bod yn addasu a newid manylion.

Drwy weithio drwy'r tasgau hyn yn ofalus, byddwch yn datblygu cymeriadau sy'n teimlo'n real ac yn gymhellol.

Pwysigrwydd gosod mewn adrodd straeon

Pan fyddwn yn darllen llyfr, rydym yn aml yn delweddu'r byd y mae'r cymeriadau'n byw ynddo. P'un a yw'n ddinas brysur, pentref cefn gwlad tawel, neu'n blaned estron, mae lleoliad yn chwarae rhan allweddol wrth lunio'r stori.

Mae rhai awduron yn defnyddio lleoliadau'r byd go iawn, gan dynnu o lefydd maen nhw'n eu hadnabod yn dda. Mae eraill yn creu bydoedd cwbl ddychmygol, yn enwedig mewn ffantasi a ffuglen wyddonol.

Ni waeth a yw'r lleoliad yn real neu'n ffuglennol, dylai deimlo'n gredadwy. Dylai darllenwyr allu gweld, clywed a theimlo'r amgylchedd trwy'r disgrifiadau ar y dudalen.

Sut mae lleoliad yn effeithio ar ddatblygiad plot a chymeriad

Nid cefndir yn unig yw lleoliad—gall ddylanwadu ar y plot a'r cymeriadau mewn ffyrdd sylweddol.

Er enghraifft, yn Tyllau Louis Sachar, mae'r prif gymeriad, Stanley Yelnats, yn cael ei anfon i wersyll carchar yng nghanol anialwch. Mae'r tirwedd garw, sych heb ddŵr a gwres eithafol yn dod yn rhwystr i'r cymeriadau. Bob dydd, mae'n rhaid i Stanley a'r bechgyn eraill gloddio tyllau o dan yr haul crasboeth. Mae'r amgylchedd yn ychwanegu tensiwn, caledi, ac ymdeimlad o unigedd—y cyfan ohonynt yn siapio gwrthdaro y stori.

Enghraifft arall yw Harry Potter. Ar ddechrau'r gyfres, gorfodir Harry i fyw mewn cwpwrdd tywyll, cyfyng o dan y grisiau, gan symboleiddio pa mor fach a di-bŵer mae'n teimlo. Mewn cyferbyniad, pan fydd yn cyrraedd Hogwarts, mae'r lleoliad yn fawreddog, hudolus, ac yn llawn posibilrwydd, gan adlewyrchu ei ryddid a'i antur newydd.

Sut i Ddefnyddio Lleoliad i Gryfhau Eich Stori

- **Gwneud gosod rhan weithredol o'r stori**
 - Yn hytrach na disgrifio lle yn unig, ystyriwch sut mae'n effeithio ar emosiynau eich cymeriad.
 - A yw'r lleoliad yn gwneud iddynt deimlo'n ddiogel neu'n gaeth, yn gyffrous neu'n ofnus?
- **Defnyddio lleoliad i greu awyrgylch**
 - Gall stormydd glaw ychwanegu ymdeimlad o ragargoeli.
 - Gall stryd dawel yn y nos greu teimlad o unigrwydd neu rwystr.
- **Defnyddio gosodiad fel rhwystr**
 - Cymeriad ar goll mewn dinas debyg i drysfa
 - Taith drwy goedwig beryglus
 - Gorsaf ofod yn rhedeg allan o ocsigen

Nid yw lleoliadau gwyh yn bodoli yn y cefndir yn unig—maen nhw'n chwarae rhan weithredol yn y stori.

Sut i fynd i'r afael â'r tasgau llyfr ateb ar osod

Mae eich llyfr ateb yn cynnwys ymarferion sydd wedi'u cynllunio i'ch helpu i ddod â'ch lleoliad yn fyw. Dyma sut i gael y gorau ohonynt:

- **Disgrifio lleoedd yn fanwl**
 - Defnyddiwch ddisgrifiadau synhwyrdd—beth ellir ei weld, ei glywed, ei arogl, a'i deimlo?
 - Meddyliwch sut mae'r tywydd, amser o'r dydd a'r amgylchedd yn effeithio ar yr atmosffer.
- **Gwneud y lleoliad yn ystyrlon**
 - Gofynnwch i chi'ch hun: *Pam mae'r stori hon yn bwysig?*
 - Ceisiwch gysylltu'r lleoliad ag emosiynau eich cymeriad.

Trwy weithio'n ofalus drwy'r tasgau hyn, byddwch yn dysgu sut i greu gosodiadau sy'n gwella eich stori yn hytrach na dim ond yn bodoli yn y cefndir.

Crynodeb

Mae'r ddau gymeriad a'r lleoliad yn hanfodol ar gyfer adeiladu stori ddiddorol ac ymgolli.

- Dylai cymeriadau fod yn gredadwy, aml-ddimensiwn, ac yn gyfoethog yn emosiynol.
- Dylai lleoliadau wella'r hwyliau, effeithio ar y plot, ac adlewyrchu taith y cymeriad.

Wrth i chi weithio drwy eich **llyfr ateb**, cofiwch:

- Cymerwch eich amser i ddatblygu eich cymeriadau a'ch gosodiadau yn llawn.
- Defnyddiwch ysbrydoliaeth bywyd go iawn ond addaswch fanylion i'w gwneud yn rhai eich hun.
- Meddyliwch y tu hwnt i ddisgrifiadau—dylai cymeriadau a lleoliadau deimlo'n fyw ar y dudalen.

Nawr, gweithiwch trwy bennod 2 o'ch Llyfr Ateb, gan ddefnyddio'r technegau hyn wrth i chi fynd.

Ar ôl ei gwblhau, gallwch symud ymlaen i Bennod 3, lle byddwn yn archwilio plot a deialog.

Pennod 3: Plot a Deialog

Cyflwyniad

Plot crefftus a deialog ddeniadol yw dau o'r offer mwyaf **pwerus** mewn ysgrifennu creadigol. Maen nhw'n dod â straeon yn fyw, yn cadw darllenwyr i ymgysylltu, ac yn sicrhau bod cymeriadau'n teimlo'n real ac yn ddeinamig. Yn y bennod olaf hon o'r cwrs Way2Learn Ysgrifennu Creadigol, byddwn yn archwilio:

- Sut i strwythuro plot cymhellol
- Pwysigrwydd trawsnewid cymeriad
- Technegau ar gyfer ysgrifennu deialog gredadwy ac atyniadol

Mae plot cryf yn darparu fframwaith eich stori, tra bod deialog yn ychwanegu dyfnder, personoliaeth ac egni. Gyda'i gilydd, maent yn llunio naratif a fydd yn swyno eich cynulleidfa o'r dechrau i'r diwedd.

Deall Plot: Asgwrn cefn eich Stori

Mae plot yn fwy na dim ond dilyniant o ddigwyddiadau—y strwythur sy'n dal eich stori at ei gilydd. Dylai stori sydd wedi'i phlio'n dda gael ymdeimlad clir o gynnydd, gyda phob digwyddiad yn effeithio ar y cymeriadau ac yn gyrru'r naratif ymlaen.

I'w roi yn syml:

- Plot yw'r hyn sy'n digwydd.
- Strwythur yw'r drefn y mae digwyddiadau'n datblygu.

Heb strwythur, gall hyd yn oed y syniadau mwyaf cyffrous deimlo'n ddigyswllt neu'n ddryslyd. Mae plot da yn cadw darllenwyr yn ymgysylltu, gan sicrhau bod pob eiliad yn adeiladu tuag at rywbeth ystyrlon.

Y Daith o Bwynt A i Bwynt B

Mae Phil Earle yn disgrifio plot fel taith y mae eich cymeriad yn ymgymryd â hi—o Point A (lle maen nhw'n dechrau) i Point B (lle maen nhw'n dod i ben).

Erbyn iddynt gyrraedd Pwynt B, mae'n rhaid bod rhywbeth wedi newid.

Dylai eich cymeriad dyfu, esblygu neu gael ei brofi gan ddigwyddiadau'r stori. Heb newid, mae'r plot yn teimlo'n fflat, ac mae'r cymeriad yn aros yn statig ac yn anniddorol.

Ffordd ddefnyddiol o feddwl am y daith hon yw dychmygu cadwyn o fynyddoedd.

- Mae'r ddringfa i'r brig yn cynrychioli'r gweithredu cynyddol—lle mae tensiwn, rhwystrau, a heriau yn adeiladu.
- Yr uchafbwynt yw'r uchafbwynt—y foment o dyndra neu drawsnewidiad uchaf.
- Y disgyniad yw'r weithred sy'n disgyn—lle mae pethau'n dechrau datrys, gan arwain at y casgliad.

Nawr dychmygwch y daith hon fel rollercoaster yn hytrach nag inclein syth.

Dylai plot strwythuredig iawn gynnwys:

- Eiliadau o lwyddiant—lle mae'r cymeriad yn goresgyn rhwystrau.
- Eiliadau o fethiant—lle maen nhw'n wynebu rhwystrau neu'n trechu.

Trwy wneud i gymeriadau frwydro a'u gorfodi i godi eu hunain ar ôl methu, rydyn ni'n gwneud i'w buddugoliaeth yn y pen draw deimlo'n fwy gwerth chweil.

Enghraifft: Stanley Yelnats yn *Holes*

Mae Tyllau *Louis Sacharyn* yn enghraifft wych o drawsnewid cymeriad sy'n cael ei yrru gan plot.

Ar ddechrau'r nofel, mae Stanley Yelnats yn fachgen anlwcus, di-rym sydd wedi ei gyhuddo ar gam o ddwyn. Caiff ei anfon i wersyll anialwch creulon, lle mae'n rhaid iddo ef a'r bechgyn eraill gloddio tyllau drwy'r dydd dan yr haul crasboeth.

Mae Stanley yn cychwyn fel dioddefwr goddefol, ond wrth i'r stori fynd yn ei blaen:

- Mae'n tyfu'n gryfach—yn gorfforol ac yn feddyliol.
- Mae'n sefyll drosto'i hun a'i ffrindiau.
- Mae'n datgelu'r gwir y tu ôl i bwrpas cyfrinachol y gwersyll.

Erbyn diwedd y llyfr, nid yw Stanley bellach yn ddi-rym—mae wedi profi ei hun, wedi newid ei dynged ei hun, ac wedi torri cylch ei deulu o lwc ddrwg.

Mae ei daith yn gymhellol oherwydd ei fod yn llawn rhwystrau, heriau a thwf personol.

Ymarfer syml i adeiladu eich plot

Mae'r awdur arobryn Anthony McGowan yn awgrymu ymarfer pedwar cwestiwn syml i helpu i strwythuro plot:

1. Pwy yw eich prif gymeriad?
2. Beth maen nhw eisiau ei gyflawni? (Nodau, dyheadau neu ddymuniadau)
3. Pwy neu beth sy'n sefyll yn eu ffordd? (Gallai hyn fod yn wrthwynebydd, cymdeithas, neu hyd yn oed eu hunan-amheuaeth)
4. Beth sy'n digwydd os ydyn nhw'n methu? (Y polion—beth sydd mewn perygl os nad ydyn nhw'n llwyddo)

Os gallwch chi ateb y pedwar cwestiwn hyn, mae gennych sylfaen plot gwych eisoes.

Diwedd: Rhan bwysicaf eich stori

Gall diwedd glo gwan ddifetha llyfr sydd fel arall yn wych. Mae darllenwyr sydd wedi buddsoddi eu hamser mewn stori eisiau casgliad boddhaol—rhywbeth sy'n teimlo ei fod yn cael ei ennill yn hytrach na'i orfodi.

Mae Phil Earle yn rhybuddio yn erbyn terfyniadau sy'n teimlo'n rhy berffaith neu'n afrealistig.

Er enghraifft, yn ei nofel *Being Billy*, mae'r prif gymeriad, Billy, wedi cael bywyd anodd, poenus yn y system ofal. Hanner ffordd drwy'r stori, mae Billy yn darganfod bod ganddo ddawn i focsio.

Byddai wedi bod yn demtasiwn rhoi diwedd glo stori dylwyth teg i Billy—i'w gael i fynd ymlaen i ennill teitlau pencampwriaeth. Ond ni fyddai hynny wedi bod yn gredadwy. Yn hytrach, roedd yn rhaid i'r diwedd glo fod yn driw i daith Billy, gan adlewyrchu ei frwydrau a'i dwf personol.

Wrth gynllunio eich diwedd, gofynnwch i'ch hun:

- A yw'r canlyniad hwn yn wir am daith y cymeriad?
- A yw'n teimlo'n foddhaol ac yn gyfiawn?
- Ydw i wedi osgoi datrysiad rhagweladwy, rhy daclus?

Dydy diwedd glo da ddim yn golygu diwedd glo hapus—mae'n golygu un a enillir.

Ysgrifennu Deialog Effeithiol

Deialog yw un o'r arfau storiol mwyaf pwerus. Mae'n datgelu cymeriad, yn adeiladu tensiwn, ac yn gwneud i stori deimlo'n fyw.

Fodd bynnag, gall ysgrifennu deialog gredadwy fod yn heriol. Os yw'n swnio'n orfodedig, yn annaturiol neu'n ddiangen, bydd yn gwanhau effaith eich ysgrifennu.

Pum Awgrym Phil Earle ar gyfer Deialog Ysgrifennu

1. Gwrandewch ar sgysiau go iawn

- Rhowch sylw i sut mae pobl yn siarad mewn bywyd go iawn.
- Sylwch ar oedi, ymyriadau a rhythmau naturiol lleferydd.
- Arsylwi sut mae personoliaethau pobl yn siapio'r ffordd maen nhw'n siarad.

2. Gwylwch y teledu a'r ffilmiau gwyh

- Mae sgriptwyr sgrin yn arbenigwyr ar ysgrifennu deialog dynn, bwrpasol.
- Sylwch sut mae deialog yn symud y stori ymlaen yn hytrach na llenwi lle yn unig.

3. Darllenwch eich sgwrs yn uchel

- Os yw'n swnio'n annaturiol pan gaiff ei siarad, ni fydd yn teimlo'n real ar y dudalen.
- Mae hyn yn helpu i nodi patrymau geirio clunky a llefaru annaturiol.

4. Osgoi ceisio'n rhy galed i fod yn ffasiynol

- Mae cyfeiriadau diwylliant slang a phop yn heneiddio'n gyflym a gallant wneud i ddeialog deimlo ei bod yn cael ei gorfodi.
- Yn hytrach, **canolbwyntiwch ar ddal hanfod llais cymeriad.**

5. Defnyddiwch ddeialog i ddangos, nid dweud

- Yn lle ysgrifennu: *"Roedd e'n nerfus,"*
 - Dangoswch ef trwy ddeialog: *"Rwy'n... Dwi ddim yn gwybod os galla i wneud hyn."*
- Yn lle ysgrifennu: *"Roedd hi'n ddig,"*
 - Dangoswch hyn trwy ddeialog: *"Ydych chi'n meddwl bod hyn yn iawn? "Ydych chi'n meddwl fy mod i'n mynd i adael i hyn fynd?"*

Mae deialog dda yn datgelu emosiwn trwy eiriau a rhythm yn hytrach na'i esbonio'n uniongyrchol.

Sut i Fynd i'r Afael â'r Tasgau Llyfr Ateb ar Plot a Deialog

Mae eich Llyfr Ateb yn cynnwys ymarferion sydd wedi'u cynllunio i'ch helpu i adeiladu lleiniau cryf a deialog ddeniadol. Dyma sut i wneud y mwyaf ohonynt:

- **Mapio allan eich plot**
 - Dechreuwch trwy ddefnyddio'r strwythur pedwar cwestiwn o'r blaen.
 - Ceisiwch ysgrifennu crynodeb un paragraff o daith eich cymeriad.
- **Ysgrifennu diwedd glo cryf**
 - Ystyriwch sawl posibilrwydd—yna dewiswch yr un sy'n teimlo'n fwyaf boddhaol.
 - Osgoi terfyniadau sy'n rhy gyfleus neu afrealistig.
- **Ymarfer deialog**
 - Ysgrifennwch sgwrs fer rhwng dau gymeriad gyda gwahanol bersonoliaethau.
 - Darllenwch ef yn uchel ac addaswch ar gyfer llif a realaeth.

Trwy'r ymarferion hyn, byddwch yn datblygu dealltwriaeth gryfach o sut mae plot a deialog yn llunio stori wych.

Crynodeb

Mae plot a deialog yn gweithio law yn llaw i greu ffuglen afaelgar a chofiadwy.

- Mae plot strwythuredig da yn sicrhau bod gan bob golygfa bwrpas.
- Mae deialog gredadwy yn gwneud i gymeriadau deimlo'n fyw.

Nawr, gweithiwch trwy bennod 3 o'ch Llyfr Ateb, gan gymhwyso'r technegau hyn i'ch ysgrifennu eich hun.

Ar ôl ei gwblhau, byddwch wedi datblygu'r sgiliau allweddol sydd eu hangen i greu straeon cymhellol, strwythuredig yn dda.